

Wykorzystanie chruścików w monitoringu wód

Marcin Krejckant

E-mail: marcinkrejckant@wp.pl

Dzień Chruścika 2006

VI Seminarium Trichopterologiczne

Co to jest monitoring...

- Śledzenie zmian w ekosystemach
- Testowanie reakcji na zmianę określonego czynnika
- Bioindykacja
- Wykorzystywanie podstawowych technik badawczych

Cechy udanego monitoringu

- Oparcie się na przejrzystych skalach przestrzennych i czasowych
- Ustalenie konkretnych ram czasowych
- Pobieranie prób dotyczących odpowiednich grup org., tak aby uzyskać niezbędne informacje
- Użycie odpowiedniej metodologii do testowania hipotez, łącznie z analizą statystyczną

Cechy udanego monitoringu c.d.

- Standaryzacja zbierania i analizy danych
- Utrzymanie zbioru dokumentacyjnego badanych organizmów
- Zadbanie o to, by wszystkie istotne zmienne środowiskowe były monitorowane i testowane jako możliwe przyczyny zmian

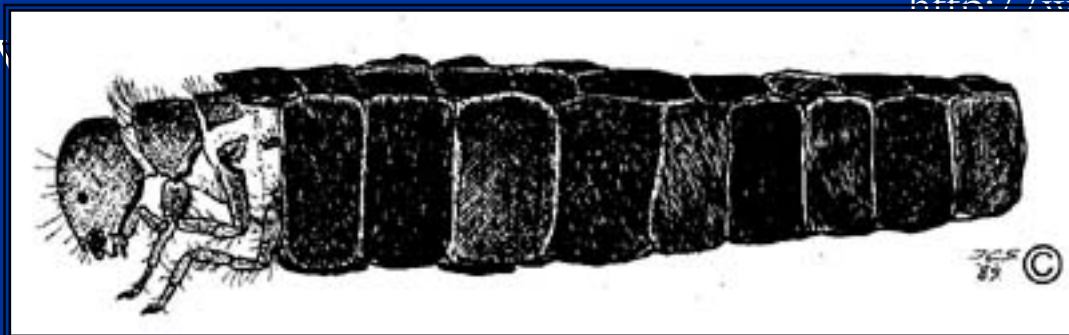
Bioindykatory

- Gatunki wyspecjalizowane do określonego środowiska

<http://www.fishing.pl>

- Stosunkowo

<http://www.aaa.dk/aaa/cruirr.jpg>

- Efektowne wizualnie lub łatwe do oznaczenia
- Stosunkowo długo obecne w środowisku

Predyspozycje chruścików do bioindykacji

- Duże rozprzestrzenienie geograficzne
- Ściśle określone występowanie
- Relatywnie długi cykl życiowy
- Duża liczebność występowania
- Łatwość oznaczania

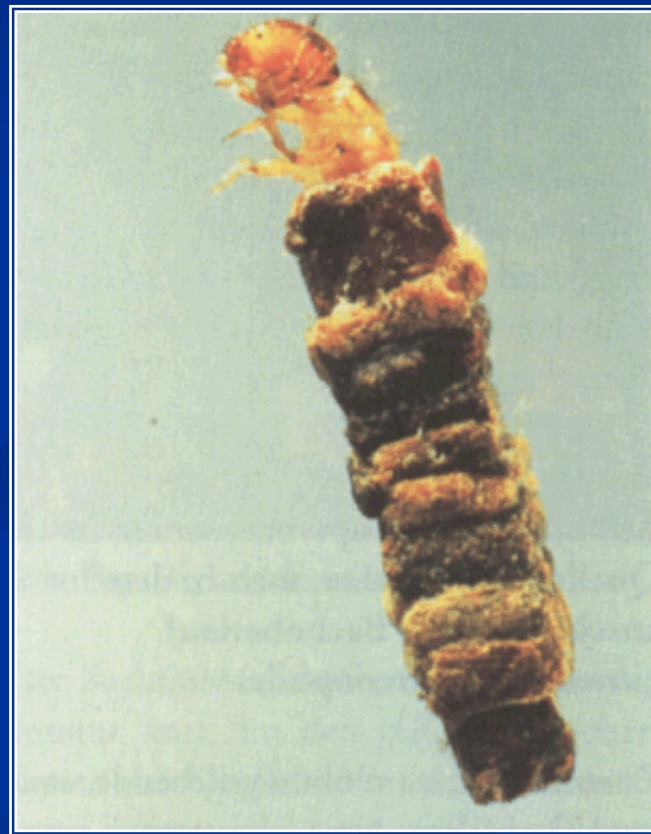
<http://www.biol.uni.pl/>

Gatunki osłonowe (parasolowe)

- Ochrona gatunku i jego siedliska pozwala chronić także inne gatunki zasiedlające dany biotop
- Możliwość wykorzystywania w monitoringu taka jak grup organizmów wskaźnikowych
- Grupy parasolowe jako uzupełniające się grupy stawonogów

Crunoecia irrorata

- Chruścik z rodziny *Lepidostomatidae*
- Typowy krenobiont
- Zasiedla śródleśne źródła helokrenowe
- Buduje charakterystyczne czterościenne domki

<http://www.xfaweb.baden-wuerttemberg.de>

Monitoring WIOŚ

- Indeks saprobów
- Monitoring wód:
  - BMWP-PL (chruściki w randze rodziny)
  - indeksy biotyczne (ocena stanu ekologicznego),
- Monitoring jezior
  - Brak informacji o rozmieszczeniu organizmów (wyjątek *Trichoptera*)
  - Potrzeba wypracowania metody

Inspekcja Ochrony Środowiska
WOJEWÓDZKI INSPEKTORAT OCHRONY ŚRODOWISKA
W OLSZTYNIE

Raport
o stanie środowiska
województwa
warmińsko-mazurskiego
w 2004 roku

BIBLIOTEKA MONITORINGU ŚRODOWISKA
OLSZTYN 2005

Wskaźniki

- Wskaźniki naturalności biocenoz w ujęciu jakościowym i ilościowym (Czachorowski & Buczyński 1999)

$$Wns = \frac{\sum_{i=1}^s Wze_i}{s}$$

$$Wni = \frac{\sum_{i=1}^s Wze_i \times n_i}{N}$$

Gdzie:

Wns – wskaźnik naturalności danej biocenozy w ujęciu jakościowym

Wni – wskaźnik naturalności danej biocenozy w ujęciu ilościowym

Wze_i – wskaźnik znaczenia ekologicznego gatunku w danej biocenozie

s – liczba wszystkich gatunków obecnych w danej biocenozie

n_i – liczebność gatunku

N – suma liczebności gatunków w danej biocenozie (liczba wszystkich osobników)₁₀

Badania źródeł

- Perspektywa badań
  - Uzupełnienie luki państwowego monitoringu
  - Wypracowanie odpowiednich metod
- Inwentaryzacja i monitoring źródeł helokrenowych
- Wybór źródeł na podstawie gatunku gatunku osłonowego *Crunoecia irrorata*

Perspektywy i wyzwania

- Konieczna dalsza inwentaryzacja regionalna (Pomorze, Wielkopolska)
- Konieczne dalsze badania siedliskowego rozmieszczenia w rzekach
- Współpraca europejska (jedna metoda dla Europy)
- Poszukiwanie metody dla jezior i źródeł
- Nowe wskaźniki, nowe metody

Dziękuję za uwagę

Fot.: Elena Dyatlova